СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 267. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 16 листопада 1931. VOL. XXXIX. No. 267. Jersey City, N. J., Monday, November 16, 1931. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ ПРО УЛЕКШЕННЯ ПОЗИЧОК НА ДОМИ

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер береться ліквідувати депресію і зменшати безробіття улекшуванням позичок на доми. На конференції з журналістами предложив він новий плян установлення 12 кредитових банків, з яких кождий буде знаходитися в однім з 12 округів „Федерел Резерв".

Оті банки даватимуть виключно позички на доми. Але тих позичок не діставатимуть поодинокі власники, а тільки ріжні банки, будівельно-позичкові товариства й тим подібні інституції, котрі дають морґеджі. Всі ті інституції тепер знайшлися в дуже тяжкім положенні, бо мають позаморожувані фонди і терплять зприводу браку готівки. Нові банкові інституції мають саме прийти тим загроженим товариствам з допомогою в готівці.

Президент заповів, що коли би цей плян удався, то 12 новостворених банків могли би порятувати інші інституції на суму $1,800,000,000.

ПОМЕРЛА ЖІНКА НАЧАЛЬНОГО РЕДАКТОРА „СВОБОДИ".

НЮ ЙОРК. — Минулої пятниці поховано Покійну Анну Ревюк, жінку начального редактора „Свободи" Омеляна Ревюка, котрий під цю пору перебуває в Галичині.

Покійна померла по короткій, але важкій недузі. В похороні взяли участь між іншими представники У. Н. Союза й редакції та адміністрації „Свободи".

ДЕПОРТУВАТИМУТЬ КОМУНІСТІВ З КАНАДИ.

ТОРОНТО. — Тисячі канадійських комуністів можуть бути потягненими перед суд, та бути покараними і депортованими за приналежність до нелеґальної комуністичної партії. Разом з тим буде забране комуністам їх партійне майно. Тим останнім вони не дуже журяться, але депортація й тюрма вже зависли над 8 членами комуністичної партії, котрих саме тепер засудили на вязничні кари від одного до пять років. По відбуттю кари всі вони мають бути депортовані з Канади. Многі з них виправдували себе, що вони прості робітники і не знали, що це не є дозволеним належати до комуністичної партії.

Розправа проти комуністів була цікава з того боку, що головним свідком проти комуністів був сержант Джан Ліополд, котрий був на услугах поліції, а жив і працював між комуністами 7 літ та тішився їхнім довірям. Він то зібрав усі відомости про діяльність канадійських комуністів та видав владі тисячі імен, себто осіб, звязаних з комуністами. Зприводу цього надіються тепер великої нагінки на комуністів. Кажуть, що можуть потягнути перед суд яких 5,000 комуністів і засудити їх на вязничні кари та депортацію.

ЖІНКА СЕНАТОРКОЮ.

ЛИТЛ РАК (Аркенсо). — Ґовернор Парнел проголосив, що на місце померлого сенатора Керевея іменує сенаторкою Миссис Гeті Керевей, вдову по померлім.

Ґовернор заповів також, що він звернеться до Демократичного Стейтового Народного Комітету з просьбою, щоби Миссис Керевей була залищена на тій позиції до 1933 р., коли то був би вигас мандат її покійного мужа.

В той спосіб Миссис Гeті Керевей буде другою жінкою, яка засідатиме в сенаті Злучених Держав. Першою була Миссис Ребека Лейтімер Фелтон з Джорджії, яка була сенаторкою в 1922 р., маючи 87 років життя.

ОГРАБИЛИ БАНК НА $81,000.

РОВЕЙ (Ню Джерзи). Пять молодих узброєних бандитів напали на „Ситизенс Нешенел Бенк" і забрали з нього $81,000.

НАРАДИ В СПРАВІ АСЕКУРАЦІЇ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ.

ВАШИНГТОН. — Скінчилися переслухання комітету, який мав перестудіювати справу забезпечення на випадок безробіття. Комітет є в більшости в републиканських руках. Незабаром видасть він звіт, у якім заявиться проти такого обезпечення з боку промислу, яке було би під доглядом федеральної чи стейтової влади. До комітету належить також сенатор Вагнер, демократ з Ню Йорку. Він не є згідний з таким вирішенням.

ВЗИВАЄ ДО ПОВОРОТУ НА ФАРМИ.

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — Ґовернор Рузвелт говорив радіом про потребу переселення великого числа міських жителів на фарми. Він підчеркнув, що в містах терплять люди далеко більше від безробіття ніж по фармах, бо на фармах принаймні не голодують.

З 68,500 БЕЗРОБІТНИХ 8,400 ДІСТАЛИ РОБОТУ.

НЮ ЙОРК. — На 68,500 зареєстрованих безробітних вдалося комітетови допомоги безробітним дати працю 8,400 потребуючим допомоги. В тім числі було 2,000 жінок.

СУМНИЙ КІНЕЦЬ КАРІЄРИ ЧІЧЕРІНА.

З Риги приходять вісти, що бувший комісар закордонних справ СССР, Чічерін, коротає свій вік у повному забуттю. Обдертий як жебрак ходить запитий по вулицях без цілі. Мабуть тому так обійшлись большевики з Чічеріном, бо він потомок давного аристократичного роду. Навіть не вільно йому заходити до комісаріяту закордонних справ, бо там „нове покоління творить нове життя".

ЛІКАРІ ОДОБРЮЮТЬ „ЛЕГКУ СМЕРТЬ" У ДЕЯКИХ ВИПАДКАХ.

В своїй промові перед старшими медичними урядовцями здоровля заявився їх президент, д-р С. К. Мілард, у Лондоні за право на „легку смерть", або з грецька евтаназію. Сорок присутних лікарів приняли пропозицію оплесками. Думка є, щоби людям невилічимо хорим вільно було добровільно вмерти безболізною смертю.

Д-р Мілард говорив про зростаючу смертність від рака і доказував, що вже прийшла пора, щоб усунути упередження, яке кляcифікувало евтаназію як самогубство. Коли недужий виразно скаже, що бажає вмерти, і предложить свідоцтва від двох лікарів, що він невилічимо хорий, то може вмерти в присутности офіціяльного свідка, такого як суддя, або священик. Він мав би полагодити потрібні формальности і тоді подавалосяб йому кубок з леталем, від якого він тільки заснув би спокійно і без болю.

СОВІТСЬКИЙ ШЛЮБ У РУМУНІЇ ПРАВОСИЛЬНИЙ.

Учитель Яків М. оженився підчас революції в Росії. Опісля дістався він з жінкою до Чернівців і виконує тут своє звання. Коли учитель хотів вписати свою жінку й дитину в реєстр станового уряду та віроісповідної громади, ці відмозилися вписати дитину як потомка правого ложа. Обидва уряди стояли на становищу, що совітське подружжа в Румунії не признається. Почався довгий процес. Покривджена сторона зверталася навіть до міністерства, але дарма. Перед черновецьким судом відбулася оноді кінцева розправа цього процесу, що покінчився корисно для учителя. Суд признав дитину нащадком правого ложа, а тимсамим потвердив і совітське подруже. Це перший випадок у Румунії, що суд признав совітське подруже.

НОВИЙ ЗАМАХ ПРОТИ БУКОВИНИ.

Головна почтова дирекція в Румунії задумує перевести реорганізацію почти. На місце дотеперішних 10 почтових дирекцій мало би бути тільки 5. Між містами, які малиб утратити почтову дирекцію, знаходяться Кишинів і Чернівці. Для Бесарабії і Буковини мала би бути ґенеральна дирекція в Ясах. На основі пляну панів з Букарешту малиб Чернівці, друге місто щодо чисельности населення в цілій Румунії, остатися без дирекції почт. Проти цього нового замаху виступлять усі буковинські парляментарі й не допустять, шоби забрано відси дирекцію почт.

СВІТОВА ВИСТАВА ЗБІЖА ВІДБУДЕТЬСЯ В 1933 РОЦІ.

Світова вистава збіжа і збіжева конференція будуть відбуватися в Ріджайні, Саск., від 24 липня до 5 серпня 1933 р. Дату вистави назначено 16 жовтня на засіданню екзекутиви та фінансової комісії. Комісія відразу приступає до плянів здійснення вистави. Уряд Канади має повідомити уряди інших держав про відложення вистави і запросити їх до участи у виставі.

АРЕШТУВАЛИ КОМУНІСТА.

Сема Скарлета, комуністичного промовця, проти якого є обвинувачення, що він накликав до розрухів страйкуючих майнерів в Естеван, Саск., 29 вересня, врештовано на фармі в Бирсей, Саск., 95 миль на полудне від Саскатуну. Поліція знайшла його на фармі Фінляндця Кароля Паво. Знайдено його через лист, наданий з Летбридж, Алта., а адресований до Паво. Лист писала жінка Джеймса Слона, голови майнерської юнії, якого також пошукують у злуці зі згаданими розрухами. Третій з комуністичних провідників, який також сховався по розрухах перед арештуванням, є Мартін Форкін.

КАЖЕ, ЩО КОМІТЬ ГОЛОВОЮ ЙДЕМО ДО ВІЙНИ.

Европа спішить до війни коміть головою і це буде катастрофічна війна між капіталізмом західної Европи і большевизмом східної Европи. Так каже Ф. Дж. Гемонд з Лондону, редактор журналів Фортнайтлі Рівю і Рівю оф Рівюс.

П. Гемонд приїхав до Канади на збори Кедомин Майн Ко., в якій він є президентом. Говорить він, що в надходячій війні головними противниками будуть з одного боку Франція, найбільш автократична, найбільш капіталістична і найбільш імперіялістична держава в світі, а з другого боку Совітська Росія. Місцем боротьби буде Польща та границі Совітського Союза, куди Франція при надзичайній рухомости армії зможе дістатися в трох тижнях, тоді, коли Росії забере шість місяців, шоби перепровадити свою мобілізацію. Франція має армію два рази більшу ніж яка інша держава і назбирала золота, зброї й амуніції для цеї війни. А коли прийде війна? За рік, за пять, або за десять.

КОТЯЧІ ОЧИ.

Професор Ерих Мур з університету в Кенінґсберґу, в Прусії, перевів цілу низку дослідів з очима людей і котів, при чому ствердив, що коти бачать 40 разів краще ніж люди. Коти помічують предмети при такому освітленню, яке людині здається цілковитою тьмою і при якому лише дуже чутні фотографічні пластинки затемнюються, коли їх залишити отвертими 8 до 10 мінут. Коти при такому освітленню моментально помічують все, що діється.

Цю прикмету дає котячим очам спеціяльна оболонка в оці, котра має металевий полиск і котра відбивається та скріплює слабі проміні світла. Ця оболонка є причиною, що очи котів „світять" у темноті зеленкуватим світлом. З чого та оболонка складається і що їй дає цю прикмету, професор Мур ще не розслідив. Одно лиш певне: що люди тої оболонки в своїх очах не мають.

ІСПИТ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ ПРАСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ.

Психотехнічний Інститут Масарикової Академії Праці у Празі переводить психотехнічні іспити загальної інтеліґенції членів праської поліції.

Ці іспити відбуваються під проводом Українця, д-ра Іванова, що вже кілька літ працює в тім інституті і здобув собі загальне признання серед Чехів.

Деякі праські ґазети помістили з того приводу фотоґрафії нашого земляка, д-ра Іванова, при праці у згаданому інституті.

З ПОЛІТИЧНОГО РУХУ В ГАЛИЧИНІ.

Дня 27. вересня радив Головний Заряд Укр. Соціялістично-Радикальної Партії. У цій нараді взяли також участь делеґати повітових зарядів.

Головний Заряд партії радив насамперед над загальним економічним і політичним становищем українського робітного люду. Ствердивши тяжке положення політичне й велику нужду українського села, ухвалив Головний Заряд інструкції повітовим зарядам для перепровадження оборонної акції.

Головний Заряд партії ствердив, що політичне й економічне положення українського робітного люду вимагає дуже великого напруження сил усіх членів і прихильників УСРП, щоб успішніше перевести політично-національне й клясове освідомлення, побільшити орґанізації й викликати якнайбільшу політичну активність селянських мас за свої права. Кожний день, змарнований без виконання хочби частини тої невідкличної праці, відібється з великою шкодою для всього робітного люду. Вкінці залагодив Головний Заряд цілий ряд орґанізаційних справ, м. і. знизив партійну вкладку з 2-ох золотих на одного річно й припоручив розповсюднення партійного органу.

НАСИЛЛЯ ГПУ.

У звязку з селянським страйком на Східних Землях силкуються большевики вратувати загрожене збіже, приганяючи до праці терором селян, які дальше відмовляються від збирання скошеного збіжа. У кременчуцькому районі збомбардували чекісти три села, вживаючи літаків і важких гармат. Населення не могло спастися перед обстрілом, бо села були окружені сильними кордонами відділів ГПУ.

ПРЕДСТАВНИКИ КРАЩИХ КРУҐІВ У СІТЯХ ПОЛІЦІЇ.

В ночі з 12 на 13 жовтня ц. р. переводила львівська поліція облаву на нічні нетлі. При нагоді попали на поліцію також любовні парочки з кращого товариства, а саме: артист-маляр, урядничка та професор ґімназії, дружина лікаря.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ СУДИ.

В Краматорську на Східних Землях закінчився процес 62 урядовців орґанізацій харчового постачання за саботажі, себто за штучне викликування голоду. Пять головних обвинувачених, Єпатова, Старниченка, Даршта, Кукина і Ліферова, засудили на кару смерти, решту обвинувачених на довгоречецеву тюрму.

ЯПОНЦІ НЕ ЗВІЛЬНЯТЬ СКОРО МАНДЖУРІЇ

ТАК ГОВОРИТЬ ЯПОНСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ, ЩО КОМАНДУЄ ВІЙСЬКАМИ В МАНДЖУРІЇ.

МУКДЕН (Манджурія). — Не зважаючи на домагання Ліґи Націй, щоб японські війська були відтягнені з Манджурії як найскорше, командуючий цими військами, ґенерал Годжу, заявив, що він своїх військ не виведе з Манджурії так довго, доки не направить усіх залізничих мостів і доки не відновиться рух на залізницях, що знаходяться в японських руках. Крім того японські війська мають лишатися в Манджурії доти, поки там буде загроза хаосу, що може наступити кождої хвилини по відтягненню звідти військ.

Ґенерал підтверджує відомости, що російські війська пособляють Китайцям у Манджурії. На це вказує те, що в Китайців зявилися протилітакові ґармати й значно скріпилася боєздатність китайських відділів. Манджурія відтята від всього світу крім Росії, а тому поліпшення в китайській армії могли наступити лише при помочі Росії — так заявив японський ґенерал.

Біля ріки Ноні Японці відійшли під ударами китайських військ та комуністичної бриґади, що прибула з російського кордону. Тут Японці стратили кілька своїх літаків при несподіваному нападі противника. Японський штаб висилає до Манджурії свіжі війська, а між ними одну дивізію, що найбільше відзначилася підчас російсько-японської війни, коли вона кілька разів розбила значно переважаючі російські війська.

ЯПОНЦІ ІНТРИҐУЮТЬ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

МОСКВА (СССР). — Місцеві ґазети подають, що в Пекіні китайська влада арештувала білоґвардійця Ушакова, що прибув туди з листом від японського штабу на імя японського военного аґента в Манджурії, Ведо. З одібраних в Ушакова паперів видно, що він з доручення японського штабу мав організувати на радянській території та в смузі Китайсько-Східної залізниці повстання проти большевиків.

Ушаков стоїть у звязку з ґрупою заамурських козаків, на чолі якої знаходяться відомі білоґвардійці Крюканов і Белков. Учасники цієї ґрупи вже вислали своїх відпоручників до Ціцікара й Гайляра для навязання звязків з ріжними бандитськими та повстанськими ґрупами. Ці відомости викликали в Москві велику сензацію.

НЕ БУДУТЬ НАТИСКАТИ НА ЯПОНІЮ.

ЛОНДОН (Англія). — Тут стало відомо, що Злучені Держави порозумілися з Японією в справі постанов Ліґи Націй по манджурському питанню. Цю форму порозуміння передав американський амбасадор Дос анґлійському міністрови справ закордонних, Саймонови, який також погодився на неї.

Тепер Дос виїхав до Парижа, щоб там ознайомити з нею міністра Бріяна. Думають, що Бріян також згодиться й запропонує її від себе до принят-тя Радою Ліґи Націй. Вияснюється, що Америка й Анґлія тепер будуть стояти по стороні Японії в її спорі з Китаєм, а тому треба сподіватися, що проти Китаю буде зроблений певний натиск, щоб він згодився на предложення Японії в справі безпосередніх мирових переговорів.

БОЇ ТРЕВАЮТЬ ДАЛІ.

НАНКІН (Китай). — Після відходу японських військ в районі ріки Ноні вони тепер почали знову офензиву проти Китайців і вже заняли місто Анґачу. Японці розвивають свій наступ в напрямі на Ціцікар, увесь час домаючись уступлення ґенерала Ма.

Китайські ґазети кажуть, що Японці вже підходять до Ціцікара, для чого вони малиб перейти через Східно-Китайську залізницю й смугу, що знаходиться під впливом Росії й під охороною мішаної російсько-китайської сторожі.

ПОВОРОТ ДО СТАРОГО.

МОСКВА (СССР). — Рік тому большевицькі часописи й аґітатори під зґуки фанфар і сурм голосили всьому світови про заведення в Росії пятьденного тижня, а разом з тим неперервної праці фабрик, заводів і всіх інших підприємств. Та тепер уже без такого галасу й бомастичности большевики занехали цю свою реформу й вернулися до шістьденного тижня праці з семим днем відпочинку.

Офіційно большевики пояснюють цей поворот необхідністю давати машинам відпочинок, потрібний для їх направи, чищення й т. п.

БОЛДВІН ПІДТРИМУЄ БРІНІНҐА.

ЛОНДОН (Англія). — Перший тиждень засідань анґлійського парляменту закінчився дуже важною промовою лідера консерватистів, Болдвіна. Болдвін заявив, що Німеччині треба признати право сплачувати в першу черґу свої приватні та торговельні борги, а потім уже політичні борги, якими є репарації. Цього самого домагається ввесь час Брінінг.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$7.00	На рік	$7.00
Six months	3.75	На пів року	$3.75
Three months	2.00	На три місяці	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряниці:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	5.00	На пів року	$5.00
Three months	2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКА Й ВІЙНА НА ДАЛЕКІМ СХОДІ

Назагал панує переконання, що до дійсної війни на Далекім Сході ще тепер не прийде. Але треба признати, що на неї заноситься. Вже найближчі дні можуть принести ріжні несподіванки, бо Ліґа Націй загналася вже так далеко, що задля ратування свого престижу готова проголосити торговельний бойкот Японії, як цеї держави, котра перша заатакувала Китай. А це дуже скомпліковане питання навіть з правного боку, бо відносини на Далекім Сході є такі, що годі провірити дійсний стан справи.

Та з можливістю бойкоту Японії числяться і про нього пишуть у пресі, менше в Америці, а більше в Европі. Якби до такого бойкоту дійсно прийшло, то Злучені Держави знайшлисяб у дуже скрутнім положенню. З заяв вашингтонського уряду виходить, що він не брав би наразі участи в такім бойкоті, до якого були би зобовязані ті держави, які є членами Ліґи Націй. Та в такім разі вся мирова акція Злучених Держав взяла би в лоб. Бо щож тоді значив би Пакт Келоґа-Бріяна, який ставить війну поза законом, який підписали теж Японія і Китай, а який тепер у практиці показав би себе цілком без значіння, якби Злучені Держави відтягнулися від того, щоби покарати ту сторону, яка розпочала воєнні кроки?

Дотого є ще один важний арґумент бизнесової натури, який ускладняє бойкот Японії з боку Злучених Держав. Як відомо, Злучені Держави спроваджують з Японії сирий шовк, і то річно на суму $375,000,000. Того шовку потребує американський промисл. Знову Японія спроваджує зі Злучених Держав річно товарів приблизно на $300,000,000. Вже з того бачимо, що обидві держави себе економічно доповнюють і потребують, особливо в таких важких часах, як теперішня криза.

І це важне, що коли інші держави бойкотуватимуть Японію під торговельним оглядом, а на Далекім Сході буде війна, тоді буде для Америки знаменита нагода робити добрий бизнес. Бо вона зможе достарчати зброю, збіжє і товари як одній так і другій ворожій стороні. А є такі люди, котрі не глядять на мораль, а тільки на бизнес.

Вже з того, що тут піднесено, видно наглядно, що Злучені Держави знайдуться у дуже важкім положенню, якби прийшло до дійсної війни на Далекім Сході й бойкоту Японії. Прийшлосяб переживати хвилю, подібну до тої, коли треба було рішитися, чи вступати у світову війну.

ЩО ДІЄТЬСЯ НА РІДНІЙ ЗЕМЛІ

(Реферат, виголошений на Річнім Засіданню „Обєднання Українських Організацій в Америці").

(2)

Щоби витворити собі бодай приблизно образ стану, в якому знайшовся і знаходиться український нарід у Польщі; щоби зорієнтуватися в цьому, до чого змагає польська політика Польщі супроти Українців і на тому підложі виказати велитенську самозахованчу працю, безмежну енергію, вложену в самооборону й дотепрішні досягнення на цьому полі, треба кількома чертами торкнутися **економічного стану** галицької вітки. Тому, що тільки мінімальна частина українського народу в Галичині має інше заняття як рільництво, слід звернути особливу увагу на стан галицького села (86.4% рільників).

Наші старі літописці характеризували наших сусідів ріжними прикметниками, як „дикі клобуки" (себто монгольські племена), „хитрі волохи", „чорні угри" і **„голодні ляхи"**. Землі між Вислою й Одрою піскові й неурожайні — дійсно не могли нагодувати Поляків, які на них осіли. Тому й не дивно, що від часів польського короля Казимира Великого пішла польська струя на східні землі: на Галичину й Холмщину, а від Ягайлонів — то йшла вбога польська шляхта аж до Дніпра на урожайний український чорнозем. Так було здавна, так осталося й до тепер: урожайні землі Поділля — від Львова аж по Київ — мають густі сліди польської кольонізації. Натомісць піскові землі, навіть у Галичині (як от від Львова до Яворова, до Рави Руської) осталися й до сьогодні майже чисто українськими.

Вже до війни зосередили були землю у Східній Галичині у своїх руках польські дідичі. В 1902 р. мали кількасот (1960) дідичівських родин одну-третю (37.8%) всеї східно-галицької землі, а несповна дві-треті (62.2%) було розділено на міліони душ українського населення, що розложилися було на 649,913 карловатих малоземельних господарствах (79.8 відсотків).

Марнотратна й невміла господарка польських дідичів примушувала їх визбуватися землі. В рр. 1852—1912 продали вони 275,681 гектарів своєї землі, але галицькі українські селяни могли з цієї резерви набути всього 38,000 гектарів, бо не мали грошей, а через заходи проворного польського посольського клюбу в австрійському парляменті („Коло польське") Українці не дістали дозволу створити парцеляційний банк. Тому тоді, коли у Східній Галичині припадало на 1 кв. клм. 96 душ, а в деяких повітах то й подвійно, на східно-галицьку землю ринула хвиля польської кольонізації, а 35,000 душ Українців покидали що року Рідний Край, бо на його територію спроваджено 22,000 мазурських родин (поверх 100,000 душ).

Дня 10 липня 1919 видала повоєнна Польща **закон про земельну реформу**, розтягаючи його й на Галичину, яка ще формально до Польщі не належала. Дня 17 грудня 1920 вийшов польський закон про **військове осадництво**, якого не знає ніяка новітня держава. Щоби замилити світову опінію, закон про земельну реформу не мав ніяких постанов з обмежуваннями супроти Українців. Але тайні обіжники земельного уряду інформували, що тільки 4% парцельованої землі може перейти в руки не-Поляків. Десятки тисяч військових і цивільних польських родин перейшли в 1920—1923 рр. на українські землі, дістаючи їх даром, або за безцін.

Сьогодні ця справа станула, припинилася. Польські кольоністи ніяк не привязані до цієї землі, деякі з них ніколи нічого спільного не мали з господарством, тому й покидають землю, заявляючи в щирих розмовах, що серед українського моря чуються чужими. Кольонізація вимагає великанських капіталів, яких Польща ані тепер, ані в близькій будучности не в силі вложити. І зрештою це було би безцільне. Прусія при всьому свому знаменитому апараті, при великанських засобах кольонізувала Поморя й Познанщину 27 років, а всеж таки — сьогодні ці землі при Польщі, а німецький елемент здебільша збувся землі за безцін і пішов на територію національної німецької маси.

Український селянин жде терпеливо своєї черги. Він і виждав би її, коби не ті нечувані здирства та перепони в організованій самодопомозі.

Як видно, український селянин міг би сьогодні набути землю чи від кольоністів, чи від тих дідичів, яких маєтки призначені на парцеляцію, але не має грошей. Велику поміч може тут дати українська еміґрація, про що буде дальше.

Економічні й політичні умови в Галичині.

Попри кольонізацію, яка забрала нашому селянинові землю „зпід носа", потерпіло українське село через знищення господарств, головно мешкальних і господарських будинків на своїй території. Світова й большевицька війна знищила разом у Східній Галичині 506,000 будинків. Зваживши, що Східна Галичина менша простором від північно-західних українських земель, то ця шкода далеко більше діймаюча, бо в північно-західних землях знищено всього 499,000 будинків. З буджету, призначеного на відбудову краю, користали кольоністи й польські господарства. Вже до кінця 1920 р. відбудувала Польща 36,000 будинків. Але український нарід нічого з того не одержав. Та це не сталося без пляну. Український селянин, позбавлений усякої помочи при відбудові свого господарства, був зданий виключно на власні сили, а тимсамим цілу енергію звертав на побудування даху над головою.

Образ економічного стану українського села в Польщі треба доповнити ще іншими даними. Решту українського населення становить нечисленне робітництво, визискуване чужим пануючим промислом, та нечисленна трудова інтеліґенція, яку сьогодні відганяють від усіх варстатів праці, збудованих на державній чи приватній польській підставі. Зростаюче безробіття серед фабричного робітництва та цілковите безробіття серед сільського робітництва, якого навіть ніхто не реєструє, високі податки й усякі додатки, димаючі адміністраційні кари під найріжнішими претекстами на тих, що не можуть перестати почувати себе активними громадянами українського народу, ще підвищують економічні злидні. Немов навмисне погіршують положення ще елементарні катастрофи: то голод, то повінь, то минулого (1930) року т. зв. „пацифікація", попри безконечні політичні процеси, слідчу тюрму, наглі суди, непевність особистої свободи й безосновні ревізії, які відбирають спокій і рівновагу.

Долю українського народу під Польщею погіршує ще й та обставина, що урядова й громадянська Польща задавлює всякі прояви українського життя й культури, не говорячи вже політичного руху. Знищено українське державне шкільництво, повідбирано багато українських церков на північно-західних землях і перемінено їх на костели, перетягається залежні, а менше свідомі елементи на латинство, а згодом на польське, карається духовенство за вживання української мови в переписці з урядами, розвязується масово освітні товариства й таку корисну організацію молоді, як Пласт. Не дається змоги істнуючим товариствам добувати засобів на своє удержання, як от відмова Товариству Допомоги Інвалідам права на збірку минулого (1930) року, відмову тогож року дозволу Рідній Школі навіть на традиційну збірку, дару „на коляду", підтримування всякого роду хрунівства: в Галичині русофілів зі славним Бачинським, що яко комісар великої фондації „Народний Дім" нищить народне добро, а на Волині кліку з запроданцем Петром Певним як представником. Ці всі заходи й засоби спинюють незвичайно розгін українських мас. Але й з другого боку дають нам найкраще свідоцтво їх зактивізування, освідомлення та енергії.

Оборонна праця Українців у Галичині.

Загальні замітки.

На щастя, український нарід не впав духом. Ідучи за думкою, що є тільки один правильний і певний шлях, яким повинен нарід іти до своєї великої мети, а це шлях невсипучої організованої праці, він не тільки відновив діяльність на всіх областях, але й оживив її та скрпив. Пізнав, що нарід в першу чергу сам є творцем своєї долі, і почав ставати виключно сам своїми силами господарем на своїй землі.

Свідоме творення національного життя проявляється в трох напрямках: культурно-освітному, економічному й політичному. Не можна сказати, котрий з них важніший. Такий досвідний політик, будівничий чеської держави, Массарик каже, що культурно-освітна праця „повинна стати в першу точку загально-чеської програми". „Освітний шлях, це визвольний шлях, що веде до кращого майбутнього". Та всеж таки національне життя можна повести життя народу, коли ті всі три напрямки йдуть поруч себе, коли вони себе доповняють, а не поборюють. Бо політики від культури не дається відділити й це непотрібне. Культурний чи економічний зріст нації сприяє її політичному розвиткові, а добра політика причиняється до поширення національної культури.

Український рух у Галичині пішов усіми трома шляхами. Та всеж таки, щоби створити підстави для економічної праці й політики не з дня на день, але з ширшою метою, треба було народові дати примітивну загальну освіту.

„Просвіта".

Це робила „Просвіта". „Просвіта" від поверх 60 років при помочі своїх філій, читалень, видавництв, і „Рідної Школи" при помочі її „кружків" шкіл 50 років. Сьогодні стала централя „Просвіти" у Львові тільки провідником і реґулятором освітнього руху, а саму роботу треба було розложити прямо на місця, перенести до читалень і філій. Там закріпляється тепер клич про самоосвіту й самовиховання. Читальні стали сьогодні справдішними касинами (клюбами), де шириться освіту й плекається не тільки громадську думку, але й товариське життя.

Дуже здержує розгін товариства в освітній праці високе задовження централі, а то на 566,461 золотих (або $63,640) з кінцем травня 1931.

Як швидко зростає цей довг, видно з відозви, яку видала „Просвіта" в жовтні 1931 р. з покликом до участи у внутрішній позичці. В тій час довг виносив уже $72,000, а самі відсотки $8,600 річно.

Великанські відсотки паралізують ширшу діяльність, бо не можна видавати ані книжечок, ані потрібних журналів, а навіть ті, які виходили, треба було припинити. Сьогодні виходять тільки „Життя і Знання", яке принесло 20,000 зол. недобору за 4 роки. Одначе товариство „Просвіта" має велике майно у власній камениці в центрі Львова та в інших недвижимостях у Милованю, Угерцях і Грабівці, має теж на складі книжок на суму 184,197 зол. та претенсії до довжників на близько 150,000 зол.

В останньому часі впала „Просвіта" на помисл: розписати внутрішню позичку, яка певно у значній частині покриє довг товариства й уможливить йому свобідно рухатися (до половини жовтня 1931 р. дала позичка 7,000 зол.)

На конференції представників української преси, яка відбулася 1. жовтня 1931, звязували редставники деяких напрямків удачу внутрішньої позички від довіря „широких мас" до проводу „Просвіти", яке можна, на їх думку, осягнути персональними змінами виділу.

В останньому році числила „Просвіта" 87 філій і 3,200 читалень. При читальнях і філіях є 1,520 аматорських гуртків, 543 хорів і 2,215 бібліотек.

Майно „Просвіти" в Милованю призначене на ведення господарської освіти. У довоєнних роках були 4 короткі курси господарства. У 1922 р. відбувся 4-місячний курс при участи 13 учнів; в рр. 1926—1929 відбувалися 7-місячні курси, а в 1930 і 1931 тревають вже по році. Від 1925 року покінчило курси 136 учнів. Крім фахового, практичного й теоретичного образування школа виховує учнів на свідомих і дисциплінованих громадян, які мають уміти й хотіти працювати в тому місці, де самі осядуть. Учні мають приміщення в шкільному захисті за оплатою по 5 зол. місячно, а харчуються в кооперативній харчівні за зворотом дійсних коштів (біля 30 золотих місячно).

До 1924 р. була під фірмою „Просвіти" також „Торговельна Школа". Одначе тому, щоби виховання не розбивалося, щоби йшло одноцільно, в 1925 р. перебрала ту школу з усіми правами й обовязками „Рідна Школа". Від тої пори ця школа вже значно зросла й поширилася, хоч через неприхильні відношення шкільної влади до „Рідної Школи" торговельна школа й до сьогодня фігурує назверх формально як школа „Просвіти".

Що спричинило в „Просвіті" такий великий довг? Безперечно, що вплинуло на це повоєнне лихоліття, відбудова господарських будинків по власних фільварках та закупно книжок в Оренштайна на суму 260,000 золотих. А закуплено їх у тій надії, що зріст запотребування книжки в повоєнному часі дасть ще поважний дохід.

(Дальше буде).

П. Котович.

ЧОТИРИ РОКИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

(Спогади бувшого комсомольця).

(14)

Ця, в найвищій мірі компромісова відповідь, подобалась. Далі ми перейшли до історії України, при чому мене здивувала, скажу сміливо, національна свідомість наших селян. Хтось зачепив питання наших етнографічних меж: побалакали про це, відтак ми перейшли до північного бігуна, в Сагару, були на Марсі, побували на Місяці... Словом, у нас була дуже жвава розмова.

А далеко по дванадцятій годині ми порозходились.

Другого дня я розказав Мосулевському й Дубровінови про те, що от такий формальний недогляд мені довелось направити: Задвором утворити хату-читальню, вибрати президію...

— Це все добре — каже Мосулевський, — але ви ту президію знаєте, яке її клясове обличча?..

XXXIV.

Вибори до сільради.

Ще за місяць до виборів на загальних зборах нашої спілки (Робос) від учительства було висунено двох кандидатів в майбутні члени сільради, а саме: кандидатура завідувача семирічки й моя.

Рівночасно з цим і інші спілки призначили собі кандидатів.

Не знаю, як у інших спілках, але в нас до зприводу кандидатур не було ніяких непорозумінь: секретар партійного осередку запропонував, всі знали, що справа вже вирішена, отже не було про що й балакати, відголосували, та й годі.

І лише після зборів звернувся до мене один учитель молодшого концентру:

— Треба би від нашої спілки ще одного чоловіка й то колиб з молодшого концентру, а то все вибирають як не з профшколи, то зі старших груп семирічки. Ви скажіть про це Мосулевському: вам тоді буде лекше працювати в сільраді.

— Товаришу Мосулевський, ходіть сюди! — покликав я зараз же секретаря партійного осередку.

— Ось товариш Н. П. пропонує таку річ — і розказав про те, що щойно мені було сказано.

— За це ви журитись не повинні — каже Мосулевський. — Склад нової сільради буде працездатний. Крім вас та Іваніщ (завідувача семирічки) буде ще Зорін (викладач профшколи, —гроном), але цього ми приведемо від спілки РЗЛ; буде доктор Соколов, буде ветеринарний доктор, буде Петренко (бувший учитель, але від революції займається хліборобством), будуть три учні з агрошколи.

Словом, секретар комячейки знав добре склад майбутньої сільради, але всетаки не знав, чи нова сільрада буде... непрацездатна.

На кутках, виборчих участках, ішла таксамо підготовка й, коли хочете, навіть передвиборча агітація. Через те, що Н.-Вороніцівський виборчий комітет підписав з сусіднім селом, Осокорівкою, договір на соцзмагання для найкращого переведення виборів, треба було досягти максимальної участи виборців. До цього й прямувала партячейка.

З день виборів школи в повному складі пройшли через усе село з червоними прапорами й з плякатами, що закликали всіх виборців на виборчі збори.

Крім того, після цього походу всіх учнів старших груп семирічки, учнів профшколи й комсомольців розділено на окремі „бригади". Ці „бригади" розійшлися по селі й силою виганяли селян на виборчі зібрання.

Цим досягнено максимальну участь виборців.

Технічно вибори переводилися так: кожний виборець діставав виборчу картку, яку біля дверей він віддавав реєстраторові. Реєстратор відмічав його в списку виборців і виборець заходив до помешкання.

Після того, як зійшлись виборці (деякі вже й розійшлись, бо й так для всіх не вистарчило би місця*), почався виборчий мітінг: доповідь про значіння виборів, про міжнароднє становище, прийняття наказу виборців і, нарешті, відкрите голосування або окремих кандидатур, або єдиного списку в цілому, рекомендованого партячейкою.

Наказ був друкований у Харкові для цілої України. Говорилися в ньому, щоб нові ради дбали про оборону України, допомогали тим частинам червоної армії, що будуть проходити через територію цих рад; говорилося взагалі про ворожі заміри капіталістичних держав. Молося враження, що вибори є одним з кілець того ланцюга приготовлень до війни, яким повне все життя радянських республик.

До цього загального всеукраїнського наказу можна було долучати й свої місцеві потреби. У нас було долучено:

1) Зробити огорожу в семирічці.

2) Ремонтувати печі (груби) в чотирохрічці.

3) Придбати для злучного пункту породистих бугаїв.

4) Ремонтувати ветеринарну лікарню, і т. д.

В театрі, де переводилися вибори для центру села, трапилася така пригода: партосередок хотів провести свій список у повній скількості, але селяни домагались голосувати на кожного кандидата окремо. Перемогли селяни.

— Ну, добре, — каже секретар ячейки, — тоді ми приймемо цей список за основу й потім будемо голосувати на кожного кандидата окремо. Хто за те, щоби прийняти список партосередку за основу, прошу піднести руку!

Ані одна селянська рука не піднеслася вгору: селяни подумали, що їх хотять обдурити.

Зрештою й особливої потреби в прийняті одного списку за основу не було, бо був лиш один список ячейки, який мусів, очевидно, стати списком основним, а тому приступили до голосовання.

Після виборів, тогож вечора, відбулися загальні збори нової сільради.

Було нас щось 50 членів сільради (на 50 виборців 1 делегат). Ми вибрали делегатів на районний зїзд рад, вибрали голову й президію сільради та розділилися всі на секції: а) адміністративно-санітарна, б) культурно-освітня, в) секція робітничо-селянської інспекції, г) земельна, ґ) секція допомоги громадським організаціям.

Я ввійшов у культурно-освітню секцію й перебрав у ній функції секретаря.

На виборах була присутня делегація з села Осокорівки. Бідна делегація: їх за цілий день ніхто не догадався запросити на обід!

(Дальше буде).

*) В театрі, що міг помістити найбільше 500 осіб, було, згідно з підрахунками карток, понад 900 виборців.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО ДОПОМОГУ ЧЛЕНАМ У. Н. СОЮЗА.

З листа асекураційного знатока, Л. Дж. Вулфа, до Р. Слободяна, Головного Фінансового Секретара У. Н. Союза, слідує, що навіть члеин У. Н. Союза обезпечені після старого пляну будуть могли затягнути позичку на свої полісі, коли перепишуться до одної з кляс в нових родах обезпечення. Величина позички буде залежади від цього, як довго член був обезпечений в У. Н. Союзі, себто буде залежати від тої резерви, яка є в касі У. Н. Союза на рахунок дотичного члена. Позичку цю, на думку Л. Дж. Вулфа, можнаби дати членови в двох ратах: половину грошей при зміні зі старого рода обезпечення на новий, другу половину в рік пізнише.

З огляду на це, що усякі зміни цього рода мусять бути одобрені асекураційними властями, думаю, що Л. Дж. Вулф, заки писав свого листа, вперед впевнився, що асекураційні власти на це згодяться. Що Головна Управа У. Н. Союза також на це згодиться, про це нема сумніву. Коли воно так є, то позволю собі зробити одну заввагу до пропонованої зміни, а саме, щоби кождий член затягаючий позичку на свою полісу, якщо він здоров (це може посвідчити відділ), коли схоче — міг платити більше як 5% в рік від позиченої ним суми, а за те, щоби ця надвишка процентова сплачувала його довг в разі його передчасної смерти. Значить, що колиб здоровий член, що позичив на свою полісу $100 і платив від своеї позички більше як 5% в рік — опісля помер, тоді його родина одержалаби від У. Н. Союза повних $1,000, а не $900, бо згадана вище надвишка покривалаб його позичку в сумі $100. Надвишка ця залежалаби від віку позичаючого; її мусілиб обрахувати знатоки

Певна річ, що такі позички помогли би членам оплачувати їх місячні вкладки до У. Н. Союза і можливо покрили би ще деякі дрібні видатки, шкода тільки, що, як каже головний фінансовий секретар, така реформа могла би увійти в життя аж 1-го квітня 1932. А тут безробітні і безгрішні члени У. Н. С. вже тепер мусять крім членських вкладок ще платити рент, купувати харчі, одежу і т. ін. Чи не міг би У. Н. Союз помогти їм і у цій справі? Можливо, що так, і знов не витрачуючи на це ніяких грошей з фондів, що призначені на інші потреби, тільки орґанізуючи відповідну акцію загалу членства У. Н. Союза і ведучи провід у ній.

Ця акція додаткової допомоги безробітним членам У. Н. Союза могла би мати форму дрібних позичок для тих членів У. Н. Союза, які їх потребують і на них заслуґують.

Відома річ, що не всі члени У. Н. Союза є безробітні. І не всі навіть безробітні є без гроша. Звісне також, що певна частина членів У. Н. Союза все ще має і роботу і гроші. Значить, треба тільки, щоби У. Н. Союз звів разом тих, що мають гроші з тими, що грошей не мають і поміг довести до цього, щоби ті, що мають гроші, позичили певну деяку частину свого гроша тим, які грошей не мають.

Як це зробити?

Вихідною точкою мусять і тут бути місцеві відділи У. Н. Союза, бо вони знають найкраще фінансове положення кождого свого члена, чим воно спричинене, і чи дотичний член своїм характером і т. ін. дає запоруку, що позичені йому гроші зверне.

Першим кроком такої акції був би зазив Головної Управи У. Н. Союза до тих членів, які є тепер у скрутному положенню, щоби вони, якщо хочуть одержати позичку, зробили відповідну аплікацію до У. Н. Союза через свій відділ.

Кромі аплікації член мусів би прислати ще й свій джоджмент нот, платний колинебудь на домагання, на суму позички. Джоджмент нот, мусів би підписати член і його жінка, зглядно бенефіціяр. Крім цего нот мусіли би індорсувати: урядники відділу в імени цілого відділу і два відвічальні члени тагож відділу, або дві відвічальні особи зпоза відділу, в тій цили, щоби на випадок якби ні член, ні його жінка, ні його бенефіціярі позички не звернули, У. Н. Союз міг стягнути належну суму або від цілого відділу, або від цих двох ручителів, які ручили за позичаючого, або відділу і ручителів разом.

Заки відділ буде індорсувати нот, мусілаб вперед бути на це відповідна ухвала відділу, яка мусілаб бути запротоколована.

Звідки У. Н. Союз має взяти гроший на позичку потребуючим? Не з жадного фонду У. Н. Союза, бо на це відповідного фонду нема. У. Н. С. міг би хіба взяти на початок, як позичку, певну суму з фонду народного, але і ця сума опісля повинна бути до фонду народного назад звернена. Саміж гроші на позичку мусів би У. Н. Союз дістати від загалу свого членства.

Та чи є члени У. Н. Союза, які схотіли би позичити свої гроші другим членам У. Н. Союза на таку ціль? Думаю, що так, колиб Головна Управа У. Н. Союза віднеслася відповідною відозвою до загалу членства. Бо чейже клич „один за всіх, всі за одного” ще зовсім не завмер. Крім цього воно булоб навіть корисне для тих, що мають зайві гроші, колиб вони слали їх до Головної Управи У. Н. Союза на те, щоби Головна Управа опісля позичила ці гроші тим, які їх потребують.

Чому? Бо поперше, нині не всі банки певні. Богато членських грошей і так вже „заморожено” по банках, які замкнені. Гроші, позичені добрій та певній людині, певніші. Друге, помагаючи другим членам У. Н. Союза станути на ноги, вони рівночасно помагалиб самим собі, бо скріпляли би свою власну орґанізацію. Третє, за їх гроші, визичені другим членам, У. Н. Союз ручив би, бо в його руках булиб ноти довжників, індорсовані відділами і ще двома додатковими відвічальними людьми. Ці ноти переховув би У. Н. Союз в огнетревалій касі. Укр. Нар. Союз міг би сміло ручити, бо колиб навіть котрий довжник грошей не звернув, У. Н. Союз міг би стягнути належні гроші або від відділу, або від ручителів. У. Н. Союз видавав би тим, що зложили на його руки свої гроші для позички другим членам У. Н. Союза — свого рода ґарантовані цертифікати. Четверте, від цих грошей, які члени У. Н. Союза далиб на позичку, діставали би вони 6%, отже більше як у банку, хіба що дехто не хотів би брати 6%, тоді ріжниця між 6% і тим процентом, який дотичний член хоче брати, ішла би до спеціяльного фонду для безробітних, з якого У. Н. Союз міг би давати беззворотну поміч своїм найбіднішим безробітним членам. Пяте, з позичкою не мав би позичаючий гроші ніякого клопоту, бо не він, але У. Н. Союз колектував би усі належитости від довжників, деб вони не жили.

Ті члени, які схотілиб дати свої гроші У. Н. С. в позичку другим, могли би присилати до Головної Управи якунебудь суму від 100 до кількох тисяч долярів, а діставали би 6% від своїх грошей почавши від того часу, коли вони вістали визичені. Як довго гроші ще не визичені, У. Н. Союз платив би від них такий процент як і банк.

Члени потребуючі помочи могли би наразі одержувати з У. Н. Союза позичку в сумі від 10 до 300 долярів. Пізніше в міру цього скільки булоб зайвого гроша і у виїмкових випадках можливо, що У. Н. Союз міг би позичати і більші суми.

Від позички довжник плативи би 6% чистого проценту для того, хто позичає йому гроші і додаткових 4% на те:

1. щоби вразі його смерти ні його родина, ні відділ, ні ручителі не мусіли звертати невідданої ще ним частини позички, і

2. на покриття коштів У. Н. Союза в звязку з цею справою.

Значить, разом платив би довжник 10%.

Декому можливо покажеться цей процент надто високим, одначе треба тямити, що при малих позичках є далеко більший риск як при великих. З цеї причини стейт Пенсилвенія, примiром, дозволяє брати від малих позичок аж до 42% в рік. Адміністраційні кошти при таких позичках також дуже великі. Крім цього тут позичаючий мав би ґарантію, що колиб він передчасно помер, то цей додатковий процент звернув би за нього решту незаплаченої позички. Вкінци, і це мабуть чи не найважніше: щоби У. Н. Союз міг позичати своїм членам гроші, він мусів би вперед дістати їх в свої руки від таких членів, які мають гроші на позичку, а щоби ці гроші від них дістати — У. Н. Союз мусів би дати їм якусь заохоту, отже не менче як 6%, щоби притягнути доконче потрібний, а під цю пору так дуже боязкий капітал. З огляду на все вице сказане, 10% мабуть чи не найнижчий процент, який У. Н. Союз мусів би довжникам рахувати.

Кожному довжникови, чи він позичає на свою полісу чи на поруку, треба дати нагоду сплачувати свій довг, капітал і процент, невеликими місячними ратами, разом зі своїми членськими вкладками; інакше сплата довгів буде занедбувана, проценти будуть рости, і вкінци замісць вдячности з цього може вийти невдоволення серед довжників.

Чи могли би бути які правні перепони у переведенню цеї допомогової акції? Не думаю. Після свого статута У. Н. Союз повинен помагати своїм членам в потребі. Отже він це і робив би. Правда, колиб У. Н. Союз позичав гроші своїм членам з фондів У. Н. Союза, призначених на інші цили, або колиб У. Н. Союз позичав гроші також нечленам У. Н. Союза і робив на цім бизнес, то це булаб інша справа, тоді міг би дехто цему противитися. Та в рамцях тут начеркнених У. Н. Союз не повинен би мати ніякої перепони, бо в сути річи він не позичав би грошей, тільки помагав би одним членам У. Н. Союза позичати їх власні гроші своїм потребуючим товаришам. Словом, У. Н. Союз тільки посередничив би поміж своїми власними членами, до нього У. Н. Союз, як центральна орґанізація, мабуть має повне право.

Тим більше, що живемо тепер у виїмкових часах, які вимагають виїмкових способів заради. Хорих людий лічать нераз отрутою, або відрізують їм нераз руки чи ноги, щоби спасти їх життя. Теперішня хвиля вимагає негайної ратункової акції без огляду на це, чи її хто передбачував раньше або ні. Добро цих соток членів У. Н. Союза і їх родин, які опинилися тепер в незвичайно прикрому положенню, є важніше ніж заховання букви статута або якогонебудь іншого закона.

Оце загальний нарис цього, що мабуть У. Н. С. міг би додатково робити, щоби помогти своїм безробітним членам. Детайлі мусілаб виробити Головна Управа У. Н. Союза.

Іван Ардан.

ВІДСВЯТКУЙМО 50-ЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ „РІДНОЇ ШКОЛИ” В РІДНІМ КРАЮ.

(РЕЗОЛЮЦІЯ, УХВАЛЕНА НА РІЧНІМ ЗАСІДАННЮ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ „ОБЕДНАННЯ”).

Головна Управа Обеднання Українців в Америці витає щиро „Рідну Школу” в рідній краю з нагоди 50-літнього ювилею її істнування.

Для нас, як і для цілої української еміґрації в Америці, являється „Рідна Школа” тою національною твердинею, яка ставить найсильніший і далекоідучий опір асиміляційним польським змаганням.

„Рідна Школа” відновила нам нашу світлу історичну й культурну традицію, яка вже в минулому виявила себе в Острозькій і Могилянській Колеґії та в численних наших братствах і інших наукових і виховних інституціях.

„Рідна Школа” відновила й обновила основи нашої національної педаґоґії.

„Рідна Школа” заставила увесь наш загал поставитися серіозно до виховання молодого покоління, розвязуючи тим чином на практиці проблему майбутности нації, уважаючи охорону молоді перед чужонаціональними впливами, охороною рідної землі.

„Рідна Школа” вчить нас будувати свое майбутнє своїми власними силами і тому ввесь тягар виховання нашої молоді й удержання українських наукових і виховних установ спадає виключно на плечі самого українського народу в рідній краю і на еміґрації.

„Рідна Школа” дала доказ, що вміє навіть серед найтяжчих обставин виконувати вложені на неї обовязки виховання і зберігання молодого покоління нашого народу, чого найкращим доказом являється 50-літня річниця істнування і постійного розросту „Рідної Школи” та ті величаві народні свята, якими шанує тепер наш нарід на рідній землі оту, таку дорогу нам нашу інституцію.

Американські Українці завжди ставилися до „Рідної Школи” надзвичайно прихильно й можуть тепер в часі цього ювилею гордитися тим, що вратували ту велику інституцію від фінансової катастрофи в повоєнних роках її найбільшої скрути. Нема сумніву, що й тепер ціла наша іміґрація відгукнеться з щирим серцем і з щирими ювилейними дарами на зазив рідного краю вшанувати ЗОЛОТИЙ ВІК „РІДНОЇ ШКОЛИ”.

Рідний край заявив, що в нашій столиці, у Львові, мусить бути здвигнений в память цього золотого ювилею ВЕЛИЧАВИЙ БУДИНОК „РІДНОЇ ШКОЛИ”, в якім були би поміщені промислові школи і який був би живим доказом, перед своїми і чужими, нашої поваги до науки і культури.

Рідний край вже збирає дари на ту ціль. А ми американські Українці, також не відмовимося від тої акції наших братів за морем.

І тому саме „Обеднання” просить цілу нашу іміґрацію влаштовувати на місцях ювилейні обходи в честь „Рідної Школи” та складати ювилейні дари на продовження і поширення діяльности цеї дорогої і нам усім такої корисної народної установи.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Т. З., Болтімор, Мд. — Вам дивно, що знайшли у своїм дописі таке слово як „влаштувати”, якого Ви не написали. Ви пишете, що ми пишемо „жарґоном” і, хоч називаєте себе „простим, бідним робітником”, то все таки вважаєте себе компетентним рішати про „жарґони”. Ми не висміваємо мови „бідного робітника”, а тільки Ви не хочете розуміти, що поза „ґалицьким загумінком”, на якім ми зросли, є ще інші українські землі, на яких уживають таких українських слів, які ввійшли до української літератури як загально-українські.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться 17-го листопада, в год. 7-мій ввечір, в гали під ч. 72 Морic ул. Проситься прибути численніше на цей мітінґ, щоби можна полагодити клюбові справи. Суспендовані члени, коли не заплатять своїх довгів або не подадуть причини неплачення своїх вкладок, будуть виключені з організації. Проситься ще раз платити точно вкладки за діти. — Уряд.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

300 TO DANCE NOV. 29 IN FETE OF UKRAINIANS.

Ballet and Chorus to Appear in Old Setting of Music Hall.

By Theodore Andrica.

Three hundred dancers in Ukrainian folk costumes will present a colorful pageantry of Ukrainian and Cossack dances Sunday evening, Nov. 29, in Public Music Hall.

Vasile Avramenko, one of the greatest Ukrainian ballet masters, will direct the production. A large chorus will be led by Prof. Gregory Pawlowsky, conductor of St. Vladimir's choir of Cleveland.

Forty-seven Cleveland Ukrainian organizations have united to sponsor this dance festival, which promisses to be the greatest ever given by Ukrainians in this city.

For several months Cleveland members of the cast have been holding weekly rehersals and many of the dancers will come from Detroit, Chicago and Buffalo.

Just as the ages of the dancers will vary from 4 to 40, so will the dances be varied, according to plans.

Every dance dear to Ukrainians will be included in the repertoire. The "kolomeyka," with its famous movement called "prisyadki"; the blizard dance, "kochohoora"; the old Scythian-Ukrainian Arkan dance from the Carpathian Mountains and, above all, the famous Cossack dances in which the Ukrainians excel, all these and many more will be seen.

Avramenko, the director, is known among Ukrainians not only as a great artist of dancing but also as an able organizer. He was born 35 years ago near Kiev of peasant parents.

Several years ago he came to Canada where Ukrainian folk dancing schools, sponsored by churches and other groups, now are directed by Avramenko.

A large Cleveland committee is preparing this festival. Members of the committee of the United Ukrainian organizations of Cleveland are: Jack Wolansky, president; John Woycitzky and Joseph Byth, secretaries; Michael Kolody, treasurer; O. E. Malicky and Olga Romanetz, publicity secretaries.

(The Cleveland Press, November 9, 1931.)

—o—

UKRAINIAN UNIT MARKS BIRTHDAY.

350 Attend Concert, Dance of Yonkers Branch.

The Yonkers branch of the Ukrainian National Association gave a concert and dance to observe the 15th anniversary of its founding at the Holy Trinity Auditorium, Franklin and Walnut Streets, yesterday afternoon, more than 350 attended.

Nicholas Choly, president, greeted members of the Yonkers branch and their guests.

The Rev. V. Spolitakevitch, chief advisor of Ukrainian National Association, recounted the history of the organization. Other speakers were Basil Mandzy, secretary of the Yonkers unit, S. Zablocki of the National body and P. Machiyowsky, manager of Ukrainian Daily Svoboda.

Songs were rendered by the choir of St. Michael's Ukrainian Church, under the direction of M. Fatiuk, Miss J. Zabawska gave a violin solo as did P. Romanych and W. Pelensky, tenor, sang.

Congratulations were offered the society by these Democratic candidates: Joseph F. Loehr, for mayor; Albert L. Layton, for assemblyman; James E. Hushion, for comptroller; Gustave W. Klein, Jr., for treasurer; Emmett E. Giltner, for Common Council president, and Dennis A. Pryzgoda, for justice of the peace.

Joseph A. Gonda, Republican candidate seeking reelection as alderman in the Fifth Ward; Maurice S. Degenstein, Republican candidate for justice of the peace; James A. Sullivan, Democratic candidate for alderman in the Fifth Ward, and Joseph Mika, Democratic candidate for supervisor in the Fifth Ward added their congratulations.

Officers of the Yonekrs group besides Mr. Choly are: Basil Mandzy, secretary; Harry Skrodach, treasurer, and Nicholas Turchyn and Constantine Choly, comptrollers.

Members from the St. Michael's Ukrainian Church, St. John's and St. Ann's Ukrainian Societies also attended.

(Yonkers Statesman Noxember 2, 1931).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

КОГУС, Н. Й.

З хрестин на боевий фонд.

На хрестинах у гром. І. Данюсяря при забаві не забули гості за Рідний Край. Гр. А. Ґеля попросив кількома словами гостей, щоби помогли нашим завзятим боевикам, тай попросив д. С. Палку, щоби занявся збіркою.

Зложили слідуючі гості: по $1: А. Ґеля, В. Любянецький, П. Задра, І. Данюсяр; по 50 ц.: П. Кобаса, І. Дзямба (з Смереківця), С. Пачка, В. Кульчицький, С. Станьчак, І. Федорко, М. Дицько, П. Бойко; по 25 ц.: С. Лучковець.

Разом $8.25, які вислано для УВО через Обеднання.

Переслав **Д. З.**

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Зі Свята Героїв на боеву акцію.

Хоч на Святочний Концерт, який відбувся 27-го вересня з нагоди святкования филаделфійськими й околичними Українцями памяти поляглих героїв УВО, вступ був вільний, то все таки заголошена збірка в галі принесла досить гарний вислід. Зі збірки прийшло $84.02. Від поодиноких товариств, які, на просьбу тов. ім. Ю. Головінського заздалегідь жертвували на розходи улаштовання концерту, прийшло $20. Братство св. Володимира, відділ 74 У. Н. Союза з Найставн, $10; Клюб Української Молодіжи при українській прав. церкві $5; Хор ім. О. Кошиця при українській прав. церкві $5; Стрілецький Гурток ч. 1. деклярував $5).

Разом всього приходу було $104.02. З того розходу було $44.97. Остається чистого зиску $59.05, які висилається до Обеднання з призначенням на боеву акцію.

На зїзді ОДВУ, тов. ім. Ю. Головінського, відділом ОДВУ ч. 12, передало через Обеднання $150 на боеву акцію, які вже були проголошені, але звідки та сума взялась, не було подано. Тому подаємо її на отсьому місці.

Частина доходу з концерту в честь Тараса Шевченка $11. Василь Осадчук за книжку Лови $4.20; За Сурму, за січень, лютий, марець і квітень, Т. Свистун $11.80. Василь Василюк $4.40. С. Слободян 75 ц. Василь Канюка 40 ц. Разом за Сурму прийшло $17.35.

Жертвували: В. Канюка $1.65; П. Пташинський $1 на „Рідну Школу”, $1 на боеву акцію. Дохід з пікніку, який був улаштований тов. ім. Ю. Головінського, $103.70. В тій сумі є зараховано $5, які підчас пікніку жертвував п. П. Сеньків на боеву акцію.

З фонду оподаткования членів ОДВУ, відділ ч. 12, $10. Всі сі збірки разом творять суму $150.

Управа тов. ім. Ю. Головінського, ОДВУ, відділ ч. 12.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за жовтень 1931 р.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Воргач Михайло.
В. 5. Дейсак Софія, Борух Михайло, Фрей Іван, Лішак Семен, Лішак Ірина.
В. 60. Марціновський Франко.
В. 62. Белюх Анна.
В. 63. Пітик Василь.
В. 74. Дацько Іван, Махник Анна.
В. 82. Гнеш Катерина.
В. 94. Головка Ілія, Скренчук Ірина.
В. 106. Дацьків Теодор.
В. 133. Плакса Анастазія.
В. 134. Капраль Франка.
В. 137. Загачевський Іван.
В. 139. Погребній Стефан.
В. 147. Касич Марія, Касич Анна.
В. 161. Поліца Йосиф.
В. 165. Демкович Йосиф, Демкович Василь.
В. 182. Давидович Стефан, Кмець Михайло.
В. 203. Шипот Юлія.
В. 204. Воробець Дмитро.
В. 217. Колданський Володимир, Колданська Марія.
В. 221. Горуйко Текля.
В. 227. Язвінська Марія.
В. 229. Кузьмин Тарас.
В. 234. Горінь Микола, Война Ельва.
В. 237. Дмитрусь Марія, Дмитрусь Іван.
В. 241. Камфоник Франко.
В. 242. Угрин Іван.
В. 276. Нелік Катерина, Цилюх Катерина.
292. Дучещен Василь, Дучещен Марія.
В. 300. Васильчак Катерина.
В. 321. Маліновська Розалія.
В. 330. Завко Лука.
В. 338. Бурчій Марія.
В. 345. Панчишин Анна, Кохан Анна, Кохан Стефанія.
В. 359. Литвин Анна.
В. 363. Пилипов Анна.
В. 365. Васильчук Михайло.
В. 388. Коваль Марія.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 8. Вержховський Ігнатій, Михальчук Марія.
В. 10. Ганас Микола.
В. 29. Шкварла Захарій.
В. 41. Рагуля Параска, Красневич Михайло.
В. 42. Федорів Прокіп, Федорів Юлія, Лукан Анастазія, Лукан Михайло.
В. 65. Нагребецька Олена.
В. 67. Шиманський Павло, Майко Йосиф, Кушпінський Василь.
В. 75. Нагорняк Іван, Нагорняк Марія, Поглод Микола, Гураль Тома, Стрілецький Данько, Стрілецька Параска.
В. 94. Гузар Володимир.
В. 99. Грабац Марія, Грабац Томко.
В. 103. Орищин Броніслава.
В. 118. Мазурчак Микола.
В. 127. Братон Дмитро, Новосядлий Теодор, Стефанюк Анастазія.
В. 152. Ільків Максим.
В. 159. Федоришин Стефанія, Федоришин Іван.
В. 162. Ткач Ілько.
В. 170. Кузьма Григорій, Сілецький Йосиф, Кузьма Вікторія.
В. 175. Попович Анна, Попович Михайло.
В. 192. Бундик Михайло, Бундик Катерина.
В. 217. Кушлик Ігнац.
В. 219. Якимів Дмитро.
В. 229. Кость Іван, Кость Михайло, Буч Іван, Кош Анна, Цурій Стефан, Фрич Іван, Гурський Станіслав, Буч Федор, Губа Кость, Цурій Катерина, Малик Розалія, Малик Михайло, Фрич Марія, Крупа Микола, Попик Іван, Мияк Іван, Мозийко Анна, Мозийко Олекса.
В. 235. Цепла Пелагія, Цеплий Михайло.
В. 237. Марків Кирило, Марків Луція.
В. 254. Карбовник Михайло, Карбовник Марія.
В. 266. Дух Іван, Дух Антоніна, Климків Михайло, Михальчишин Іван, Михальчишин Марія, Михальчишин Анна.
В. 275. Якимчук Текля, Якимчук Федор, аШіна Іван.
В. 276. Стефанович Андрій, Фірич Іван, Стефанович Пелагія, Фірич Марія.
В. 283. Малица Михайло.
В. 288. Чічерський Данило.
В. 299. Дякун Микола.
В. 303. Кравц Анна, Явчак Теофіля, Філовят Марія.
В. 304. Цар Петро.
В. 324. Моклюк Іван, Рутецький Семен.
В. 345. Менюк Анна, Менюк Гілько.
В. 367. Білик Марія, Ромач Тимко, Білик Микола.
В. 370. Підскальна Розалія, Підскальний Михайло, Кобильняк Йосиф.
В. 382. Кравець Текля.
В. 383. Гінда Марія.
В. 384. Котов Яків, Дяцун Карпо.
В. 385. Щун Михаліна, Бородай Анастазія, Віцента Олена, Ясинський Іван, Замлянучин Семен, Віцентий Матвій, Бородай Йосиф, Замлянучин Анастазія, Вінценто Іван.

ЧЛИНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 59. Монюк Анна, Монюк Григорій.
В. 117. Євчун Дмитро.
В. 218. Недоступ Анна.
В. 245. о. Дяків Володимир.
В. 257. Цицик Василь.
В. 292. Кавич Григорій, Кавич Теодора.
В. 300. Гаврик Фруська.
В. 306. Крохмальний Іван.
В. 313. Повлусь Йосиф, Павлусь Катерина.
В. 334. Самотис Григорій.
В. 342. Баюс Стефан.
В. 373. Хлопик Варвара.
В. 385. Руденський Олекса, Менюк Анна, Менюк Гілько, Руденська Наталка.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 1. Цьовка Іван.
В. 2. Боднар Михайло.
В. 14. Шевчук Йосиф, Супер Семен.
В. 24. Білецький Семен.
В. 30. Гойсан Дмитро.
В. 33. Клімечко Розалія.
В. 34. Запотічна Марія, Запотічний Михайло.
В. 37. Палюк Франка.
В. 40. Юрцан Василь, Пеленський Іван.
В. 41. Морозович Михайло, Морозович Анастазія.
В. 47. Русин Анастазія, Пастерняк Марія.
В. 49. Семчук Петро.
В. 53. Соболь Марія. Соболь Петро.
В. 59. Венгринович Софія, Венгринович Володимир.
В. 62. Волк Микола.
В. 63. Козель Михайло, Глова Михайло.
В. 70. Чуправський Павло, Шемчук Стефан, Литвинюк Катерина, Шеремета Катерина.
В. 77. Гатала Анна, Гатала Константин.
В. 78. Когут Михайло, Косинський Михайло.
В. 82. Філовяк Михайло.
В. 83. Лабунець Стефан, Лабунець Олена.
В. 86. Нісевич Михайло.
В. 90. Мартинець Анна, Мартинець Филимон, Ковальчук Микола.
В. 91. Баховський Роман.
В. 93. Баворовська Марія.
В. 96. Спожарська Анеля, Спожарський Іван.
В. 99. Лесюк Михайло, Сісо Манюел, Сісо Марія, Запоточний Михайло, Лесюк Марія, Лесюк Іван.
В. 100. Яхвак Теодор, Гайовий Микола, Габля Теодор.
В. 104. Федейко Анна, Бобик Анна.
В. 113. Гембіль Андрій, Філовят Михайло.
В. 116. Калужняк Фелікс.
В. 119. Когут Анна, Грицик Ірина.
В. 120. Ляхович Петро.
В. 122. Сошик Іван.
В. 123. Славич Іван, Славич Пелягія.
В. 135. Беца Федор, Андрейко Теодор.
В. 136. Хованець Іван, Буній Роман, Нідбела Антін, Буній Софія, Загарко Михайло, Костас Анна.
В. 140. Мидрич Петронеля, Мидрич Микола.
В. 141. Крижанович Теодор, Крижанович Юстина.
В. 146. Сабан Василь.
В. 147. Фізуляк Йосиф, Андрухів Анна, Андрухів Іван.
В. 149. Концевич Павло, Йолозович Софія, Самардяк Віктор, Грінчан Микола.
В. 156. Кіцак Стефан.
В. 161. Юрчик Іван.
В. 162. Ільчишин Іван.
В. 170. Ковальчик Іван, Сосницький Микола, Стрівка Михайло, Ващавський Йосиф.
В. 175. Корчинський Стефан.
В. 177. Заржицький Мирон, Зарицька Йосифа, Деркач Корнило, Рой Федор.
В. 179. Добромільська Марія.
В. 182. Шевчук Антін.
В. 183. Семкович Лука, Волошин Михайло.
В. 193. Шевчук Софія, Бруднїй Стах, Шевчук Ілько, Майхрович Іван, Брудна Марія, Нестор Катерина.
В. 206. Зитарюк Микола.
В. 207. Отріхвлюк Андрій.
В. 208. Лагода Катерина, Малик Стефанія.
В. 209. Ковалик Іван.
В. 216. Менцінська Юлія.
В. 218. Климець Катерина, Липка Розалія, Стахура Петро, Черніда Марія, Мацупа Іван, Сорока Анна, Дзяпка Розалія, Гарасимів Софія, Дзяпка Стефан, Сорока Михайло, Липка Дмитро, Ярош Станіслав, Фемчук Михайло, Грицик Михайло.
В. 220. Вільчак Анна, Вільчак Юлія, Вільчак Розалія.
В. 222. Сенів Андрій, Москалюк Олекса.
В. 223. Бандрівчак Йосиф.
В. 225. Паращик Микола.
В. 231. Коваль Микола, Гоцко Марія, Гоцко Микола, Сакара Юрій.
В. 234. Булик Роман.
В. 235. Проць Іван.
В. 237. Міхайлиця Петро.
В. 238. Шогрин Катерина, Кутвій Ілько, Медвідь Стефан.
В. 239. Вигиній Андрій.
В. 241. Кузів Анна, Каськів Анастазія, Каськів Теодор.
В. 242. Кроп Марія, Кроп Андрій, Сисак Михайло, Сисак Марія.
В. 245. Мартинів Анна, Мартинів Микола.
В. 247. Івашко Василь.
В. 249. Коган Анна, Свереда Параска.
В. 263. Роїк Лука, Сеньків Мокола, Каменюк Іван, Кменюк Марія.
В. 265. Маціовський Антін.
В. 266. Сивик Стефан.
В. 269. Полянський Михайло, Бойко Тарас.
В. 274. Тигоський Петро, Синидяк Іван, Полянський Михайло.
В. 276. Керда Михайло, Олучак Евелина, Гомзяк Стефан, Гомзяк Анна, Роман Михайло, Гладьо Михайло, Гладьо Анна, Дубик Михайло, Лень Михайло, Роман Василь, Онуфрик Анастазія, Махник Теодор, Роман Катерина, Матяшевська Текля, Тер Михайло, Владічок Микола, Бабяк Анна, Тер Ева, Онуфрик Дамян, Яворська Анна, Лень Йосиф, Яворський Яків, Матяшевський Василь, Лазар Григорій, Владічок Катерина, Керда Анастазія, Миник Микола, Лаврінюк Михайло, Бабяк Михайло, Лень Григорій, Лень Настуня.
В. 288. Бойко Андрій, Кафарич Василь.
В. 290. Цілінська Ольга.
В. 295. Мельник Володимир, Венгер Михайло.
В. 304. Попелюк Андрій.
В. 324. Семенюк Петро, Хрупалик Іван.
В. 326. Бурило Василь.
В. 334. Гуль Михайло.
В. 336. Пелех Анна.
В. 340. Баланда Теофіля, Салянський Йосиф.
В. 343. Головач Олекса.
В. 345. Димяник Василь, Дяконюк Олекса.
В. 349. Алий Анна.
В. 360. Солонична Марія, Куровецький Григорій.
В. 361. Березнюк Іван.
В. 362. Козвровський Мартин.
В. 363. Луцишин Юрій, Луцишин Марія, Матис Франко, Луцишин Іван, Матис Катерина.
В. 365. Кашіцька Марія.
В. 367. Медвідь Юрій, Волошин Микола.
В. 372. Білоруський Володимир.
В. 375. Цицик Микола.
В. 383. Худоба Іван.
В. 388. Мельник Михайло, Мельник Параскевія.
В. 389. Бородовська Олена.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 61. Монюк Анна, Монюк Григорій.
В. 95. Щодак Федько, Славич Олекса, Славич Таця.
В. 99. Прачик Олена, Прачик Андрій, Процяк Анна, Процяк Стефан.
В. 109. Стефанський Пилип.
В. 141. Степчук Марія, Степчук Василь, Кавич Григорій, Кавич Теодора.
В. 152. Павлюс Катерина, Павлюс Йосиф.
В. 170. Рейнгарт Григорій, Рейнгарт Катерина, Рейнгарт Марія.
В. 294. Баюс Стефан.
В. 305. Готра Іван.
В. 345. Менюк Ілько, Минюк Анна.
В. 364. Самотис Григорій.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 9. Кріль Василь.
В. 29. Майдзяк Стефан.
В. 43. Малинчак Лешко.
В. 136. Штефура Данило.
В. 217. Благій Павло.
В. 306. Воробець Юрій.
В. 365. Валас Михайло.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком жовтня 1931 р. було в У. Н. Союзі повнолітніх членів	20,989
В місяци жовтні 1931 р. принято нових	55
В місяци жовтні 1931 р. принято нанововo	108
В місяци жовтні 1931 р. принято з переступними листами	19
В місяци жовтні 1931 р. принято з інших кляс обезпечення	3
Разом	21,174
В місяци жовтні 1931 р. суспендовано	234
В місяци жовтні 1931 відійшли з переступними листами	24
В місяци жовтні 1931 відійшли до інших кляс обезпечення	3
В місяци жовтні 1931 померли	7
Разом	268
З кінцем жовтня 1931 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	20,906

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД.

В клясі Д.	на $ 100	9
В клясі А.	на $ 250	376
В клясі А.А.	на $ 500	5,659
В клясі В.	на $ 750	864
В клясі С.	на $1000	13,029
В клясі В.В.	на $1500	294
В клясі С.С.	на $2000	101

НОВІ РОДИ:

Обезпечення платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500	на $ 500	82
В клясі О-1000	на $1000	78
В клясі О-1500	на $1500	4
В клясі О-2000	на $2000	1
В клясі О-2500	на $2500	—
В клясі О-3000	на $3000	—

Обезпечення платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	61
В клясі Р-1000	на $1000	136
В клясі Р-1500	на $1500	4
В клясі Р-2000	на $2000	4
В клясі Р-2500	на $2500	—
В клясі Р-3000	на $3000	—

Обезпечення платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	106
В клясі Е-1000	на $1000	93
В клясі Е-1500	на $1500	4
В клясі Е-2000	на $2000	1
В клясі Е-2500	на $2500	—
В клясі Е-3000	на $3000	—
	Разом	20,906

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 29. Сокільський Мирон.
В. 36. Онуфрик Іван, Онуфрик Катерина.
В. 57. Гураш Антін, Гураш Елисавета, Гураш Іванна.
В. 63. Пітик Мирослава, Пітик Петро.
В. 77. Яцейко Іван, Яцейко Геновефа.
В. 104. Ватраль Олена, Ватраль Михайло.
В. 121. Цесла Стефан.
В. 124. Білюс Володимир, Білюс Петро.
В. 143. Ландяк Юрій, Ландяк Ольга, Ландяк Роман, Ландяк Марія, Ландяк Олена, Ландяк Микола.
В. 185. Седліцький Іван.
В. 221. Іванків Анна.
В. 234. Вуйчак Вікторія.
В. 237. Дмитруш Катерина, Дмитруш Розалія, Дмитруш Анна.
В. 248. Турчин Михайло, Кобилянський Мирослав, Турчин Іван, Кобилянська Ольга.
В. 300. Васильчак Анастазія, Васильчак Юрій.
В. 321. Багряк Іван.
В. 342. Гайдук Едвард, Гайдук Станислав.
В. 364. Проців Йосиф.

ДІТИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 29. Шафран Теодор, Шкварла Олена, Шкварла Захарій.
В. 67. Майко Анна, Майко Михайло, Майко Василь, Майко Петро, Майко Андрій, Майко Володимир, Кушпінський Петро, Кушпінський Григорій.
В. 99. Грабас Зигмонд, Грабас Франко.
В. 127. Братон Марія, Новосядлий Василь.
В. 128. Зазуля Стефан, Зазуля Каролина, Зазуля Йосиф, Зазуля Михайло.
В. 147. Семенишин Стефанія, Семенишин Анна.
В. 219. Якимів Петро.
В. 229. Буч Олена, Цурій Ірина, Цурій Стефан, Цурій Анна, Цурій Микола, Кость Петро, Кость Яків, Кость Анна, Кость Йосиф, Кость Михайло.
В. 234. Кацюпська Ольга, Кацюпська Павлина, Кацюпська Юлія.
В. 243. Стефанюк Антонина, Стефанюк Володимир, Стефанюк Анна, Мінцінський Ярослав.
В. 275. Якимчак Михайло, Якимчак Ольга.
В. 288. Чічерський Володимир.
В. 292. Насланець Іван, Насланець Ілько, Насланець Данило.
В. 384. Гогіль Антін, Гогіль Гнат.
В. 385. Шун Флойд, Шун Йосиф, Шун Володимир, Шун Марія, Замланучин Марія, Бородай Франко, Замланучин Анна, Бородай Анна, Бородай Михайло.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 117. Цвчук Анна, Євчук Володислав.
В. 218. Недоступ Яніна.
В. 296. Лобур Павло.
В. 306. Крохмальний Михайло.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 6. Сивик Катерина, Сивик Анастазія, Сивик Марія.
В. 24. Токарчик Олена, Токарчик Петро, Токарчик Юлія.
В. 28. Чуба Стела, Чуба Клара.
В. 38. Смоляк Анна.
В. 39. Красневич Марія.
В. 41. Морозович Іван.
В. 47. Пастерняк Анна.
В. 53. Собіль Анеля, Собіль Володимир, Собіль Олена.
В. 57. Федик Іван.
В. 59. Стець Ярослав, Стець Амелія, Стець Марія, Стець Микола, Стець Тома, Венгринович Михайло, Венгринович Марія.
В. 70. Чуправська Ірина, Луцак Меланія, Лущак Евелина, Лущак Марта, Лущак Наталя, Лущак Максим, Лущак Омелян, Чуправська Олена, Френцко Михайло, Фринцко Анна, Коник Олекса, Коник Йосифа, Чуправська Стефанія, Коник Петро.
В. 83. Погранична Евдокія, Лабунець Анна.
В. 87. Костецький Лев.
В. 90. Дудун Василь, Дудун Дмитро, Дудун Анна, Дудун Марія.
В. 99. Лесюк Олена, Лесюк Йосиф, Лесюк Павлина, Лесюк Іван, Лесюк Марія, Лесюк Анна.
В. 100. Яхвак Юлія.
В. 113. Ващур Юлія, Гембіль Іван, Гембіль Дмитро.
В. 120. Манастирський Юліян.
В. 121. Цесля Стефан.
В. 123. Славич Йосифа, Славич Іван, Славич Марія, Славич Катерина.
В. 128. Савчин Григорій, Савчин Іван, Савчин Ілько, Савчин Стефан, Пошивак Іван, Пошивак Петро, Пошивак Олександра, Савчин Софія.
В. 136. Пелехович Йосиф, Хованець Марія, Хованець Йосиф, Харітан Микола, Харітан Стефан.
В. 147. Андрухів Альберт, Шевчук Стефан, Андрухів Катерина, Андрухів Володимир.
В. 149. Стадник Анна, оСмордак Едвард.
В. 167. Рощіпка Олена, Рощіпка Евгенія.
В. 182. Зівітський Володимир.
В. 183. Волошин Теодор, Волошин Ілярій.
В. 203. Балько Анастазія.
В. 218. Липка Іван, Ясна Анна, Липка Марія, Ясна Марія, Береш Анна, Липка Стефан, Малярчук Михайло, Липка Розалія, Малярчук Егнеша, Липка Анна, Малярчук Йосиф, Малярчук Стефан, Липка Михайло.
В. 234. Захаркевич Едвард.
В. 235. Проць Василь.
В. 237. Михайлиця Ізидор Мирослав, Марчишин Стефанія.
В. 245. Мартинів Елисавета, Мартинів Александра, Слабіцький Йосиф, Мартинів Люба, Терлецька Марія, Галько Іван.
В. 251. Карась Стефанія, Карась Стефан, Карась Йосиф, Карась Володимир.
В. 263. Каменюк Петро.
В. 276. Лень Юстина, Роман Микола, Надзяк Павло, Лень Андрій, Роман Іван, Лень Анна, Роман Марія, Лень Іван, Лень Марія, Яворський Антін, Сисин Петро, Яворський Іван, Сисин Василь, Карасик Павлина, Сисин Ілько, Керда Марія, Роман Анна, Лень Розалія, Роман Олена, Томашевська Марія, Онуфрик Катерина, Онуфрик Дарка, Лень Василь, Дністрян Анна, Роман Теодор, Лавар Володимир, Гладьо Анна, Павцьо Іван, Матіяшевський Іван, Сисин Олена, Онуфрик Теодор, Петришак Олена, Петришак Йосиф, Макар Андрій, Одеснович Михайло, Одеснович Іван, Одеснович Ева, Макар Марія, Одеснович Марія, Павцьо Микола, Одеснович Василь, Одеснович Дорота, Павцьо Олена, Кость Микола, Лазар Олена, Лазар Григорій, Зіндрен Михайло, Одеснович Олеся, Войтечко Елисавета, Фірич Олена, Білик Стефан, Онуфрик Магдалина, Роман Петро, Бірців Анна, Войтечко Петро, Бірців Іван, Керда Катерина, Керда Володимир, Гладьо Олена, Яворська Ольга, Кость Елисавета.
В. 283. Денега Анна, Борачок Марія.
В. 288. Бойко Едвард, Бойко Стефанія, Бойко Ольга, Бойко Михайло.
В. 292. Убогий Мирослав.
В. 295. Венгер Микола.
В. 303. Королевят Олена, Курчак Іван.
В. 316. Іванців Катерина.
В. 326. Бурило Дмитро, Бурило Франко.
В. 330. Салик Марія.
В. 333. Вішинський Михайло, Вішинська Анна, Вішинський Іван.
В. 340. Саланський Іван, Саланський Стефан.
В. 349. Алий Юлія.
В. 360. Солоничний Петро, Солоничний Іван, Солоничний Стефан, Солоничний Михайло.
В. 363. Мазуляк Григорій, Мазуляк Олена.
В. 364. Сальо Анна, Сальо Іван, Сальо Петро Павло.
В. 389. Паламар Володимир.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

Вц 99. Процак Марія, Процак Михайло.
В. 109. Стефанський Данило, Стефанський Йосиф.
В. 141. Степчук Теодор.
В. 170. Рейнгарт Стефанія.
В. 292. Лобур Петро.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 60. Марціновський Франко.
В. 62. Белюх Анна.
В. 133. Плакса Анастазія.
В. 137. Загачевський Іван.
В. 147. Касич Марія, Касич Анна.
В. 182. Кмет Михайло.
В. 229. Кузьмин Тарас.
В. 234. Горінь Микола.
В. 276. Цилюх Катерина.
В. 300. Васильчак Катерина.
В. 345. Павчишин Анна, Кохан Анна.
В. 363. Пилипів Анна.
В. 364. Васильчук Михайло.

ДІТИ ПОМЕРШІ:

В. 163. Федюк Марія.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком жовтня 1931 р. було в У. Н. Сц дітей членів	13,711
В місяци жовтні 1931 р. принято нових	37
В місяци жовтні 1931 р. принято нанововo	56
В місяци жовтні 1931 р. принято з переступними листами	5
Разом	13,809
В місяци жовтні 1931 р. суспендовано	204
В місяци жовтні 1931 відійшли з переступними листами	7
В місяци жовтні 1931 відійшли до повнолітних членів	15
В місяци жовтні 1931 померли	1
Разом	227
З кінцем жовтня 1931 р. в У. Н. Союзі було дітей членів	13,582

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 цнт. місячної вкладки	12,179
В клясі 2-ій за 50 цнт. місячної вкладки	1,403
Разом	13,582
З кінцем жовтня 1931 р. в У. Н. С. було всіх обезпечених	34,488

УВАГА

кстру кождий відділовий урядник член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць жовтень 1931 як суспендовані або виключені за неплачення місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися протягом сего місяця (листопада) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Коли цего не зроблять до кінця місяця листопада 1931 р., то в грудні 1931 р. мусять виповняти нові аплікації (просьби о принятте), коли схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і малолітні, котрі в місяци жовтні 1931 р. взяли переступні листи, а еще досі не зголосилися до іншого по істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци листопаді 1931 р., бо на другий місяць то є в грудні 1931 р. стратять всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

ВІДПОВІДЬ РЕДАКЦІЇ.

А. Щигол, Ню Йорк, Н. Й., і М. Сукар, Бруклин, Н. Й. — Ваші дописи про свято 1-го листопада в Нюарку, Н. Дж., не підуть до друку, бо редакція вже мала обширніший допис, що своїм змістом покриває Ваші обидва дописи. Дякуємо за присилку дописів. **З укр. життя.**

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКТГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ТАРЗАНІВ СИН.

89.

Ніч для Корака проминула в тяжких роздумуваннях і болях. Він знав, що слон не зможе його відвязати від стовпа, а мотузки все більше відалися в його руки й ноги. Тимчасом Мерієм і Бейнес старалися якнайскорше доїхати до фарми незнайомого. Бейнес був поранений одним стрілом Арабів і багато стратив крови. Він почувався дуже слабим, не міг швидко їхати на коні та все більше тратив сили.

—o—

Ранком несподівано вони стрінули власника фарми, що їхав зі своїми слугами шукати Мерієм. Дівчина нашвидко розповіла все, що з ними трапилося. Незнайомець перебив її запитанням: „Ти говориш, що бачила Корака?" Мерієм відповіла: „Так. Я бачила його отак саме, як тепер бачу вас". Тоді він почав розпитувати ще більше про Корака й просив Бейнеса точно переповісти йому, як виглядає той Корак.

—o—

„Він є приблизно мого віку" — говорив Бейнес. — „Має дуже міцні мязи й надзвичайно сильний та зручний". „Якого кольору його очі й волося?" — запитав знову з нетерплячкою власник фарми. „Очі Корака чорні, а волосся його таке русяве, як ваше" — відповів Бейнес. Тоді власник фарми звернувся до своїх слуг: „Візьміть дівчину на фарму, а я поїду сам у джунглі". Мерієм хотіла їхати з ним, але він відмовив.

—o—

„Твоє місце біля того, кого ти любиш" — відповів фармер. Бейнес так ослаб, що вже не міг сидіти на коні. Тоді зробили для нього ноші й слуги понесли Бейнеса. Мерієм зажурена поїхала вперед. Власник фарми довго стояв на шляху й приглядався тому, як його слуги, Бейнес і Мерієм зникають у далечині. Мерієм навіть не обернулася, щоб побажати йому всього найкращого, але зі схиленою головою мовчки їхала на коні.

—o—